

Saksfremlegg

REFERANSE
PHN

DATO
06.09.2024

Saken behandles i følgende utvalg:	Sak nr.:	Møtedato:
Styret i Stavanger konserthus IKS	13/24	17.09.2024

RESULTATRAPPORT, 2. KVARTAL 2024

Forslag til vedtak:

Resultatrapport pr. 2. kvartal 2024 godkjennes.

RESULTATRAPPORT, 2. KVARTAL 2024

Selskapets virksomhet omfatter driften av konserthusene i Bjergsted (Kuppelhallen og Nytt konserthus) og datterselskapet Maestro F&B AS. Rapporten gir en kortfattet oversikt over oppnådde resultater pr. 30.06.2024, med hovedvekt på utviklingen i selskapets kjernevirksomhet, konserthusdriften.

Besøk og aktivitetsnivå

Stavanger konserthus hadde ved utgangen av 2. kvartal et registrert besøk på 113 204, fordelt på 218 arrangementer. Sammenlignet med foregående år viser statistikken en besøksoppgang på ca. 8,5%.

Sjangermessig fordeler antall arrangementer og publikumsbesøket seg slik:

<i>Sjanger</i>	<i>2.kv. 2023</i>		<i>2.kv. 2024</i>	
	<i>besøk</i>	<i>ant. arr.</i>	<i>besøk</i>	<i>ant. arr.</i>
Klassisk/kunstmusikk	24 022	51	37 676	50
Show/revy/teater	21 215	32	15 946	25
Rytmask	18 380	24	19 956	18
Møter og div. arr.	20 221	94	27 350	109
Korps, kor ol.	9 507	10	7 801	6
Dans	6 729	13	4 475	10
Annet	4 385	2	0	0
Sum	104 459	226	113 204	218

Statistikken omfatter kun fysisk besøk på arrangementer, og viser ikke besøk i restauranten eller annet tilfeldig besøk i huset.

Sjangermessig fordeler kulturaktiviteten seg omtrent som tidligere år, men det har vært en markant besøksvekst innen kategorien *Kunstmusikk*. Sammenlignet med samme periode foregående år er økningen på ca. 56%. Dette skyldes gjennomgående godt besøk på SSOs konserter, flere utsolgte hus med The London Film Music Orchestra og flere utsolgte hus på

Carmina Burana, som arrangeres av Stavanger konserthus i samarbeid med Stavanger katedralskole, Skeisvang videregående skole i Haugesund, og Vågen videregående skole i Sandnes. Innen *Rytmask musikk* er det en økning i det samlede besøkstallet, men noe færre konserter enn samme periode foregående år. Innen dans er det også noe færre forestillinger, noe som også reflekteres i det samlede besøkstallet. Dette er tilfeldige svingninger som ikke tillegges betydning i et mer langsiktig perspektiv. Økningen innen Møter og div. arrangement er i stor grad påvirket av Stavanger kommunes generelle møteaktivitet i konserthuset.

Økonomisk utvikling

Den økonomiske utviklingen i konserthuset er stabil og positiv.

Driftsregnskapet pr. 2. kvartal viser en samlet omsetning på 36,1 millioner kroner, som er noe høyere enn budsjettet. Driftsresultatet pr. 2. kvartal ligger på 926 095 kroner, som er et bedre resultat enn budsjett.

Kommentarer til enkeltposter:

Posten Leieinntekter, faste, SSO er i samsvar med budsjett, men har et avvik, både i perioderapporten og i årsprognosen, som skyldes at det er inngått ny leieavtale hvor det faste leibeløpet er redusert. Dette gjelder leveranse av scenemestertjenester og billettbetjening som er redusert i omfang, og som i henhold til ny avtale faktureres etter bestilling og ikke inngår i den faste leien.

Posten Leieinntekter, faste andre er i samsvar med budsjett.

Inntektspostene *Leieinntekt, arrangement og drift* har pr. 2. kvartal et positivt avvik på ca. 1,8 millioner kroner. Økningen skyldes periodiseringsavvik, økt utleieaktivitet og økte inntekter på utleie av utstyr og personell pr. arrangement. I årsprognosen er det innarbeidet en økning på 400 000 kroner.

Posten *Billettinntekter, egne arrangement* er lavere enn periodisert budsjett. Bakgrunnen for dette er at flere av konsertene har hatt ekstern arrangør. I årsprognosen er det innarbeidet en reduksjon på 400 000 kroner, som tilsvarer den forventede økningen i leieinntekter.

Posten *Billettavgift* viser et positivt avvik på ca. 180 000 kroner. Bakgrunnen for dette er økt aktivitet og godt besøk.

Sponsorinntekter er pr. 2. kvartal i samsvar med budsjett, og har i årsprognosen et positivt avvik som skyldes økning i tilskuddet fra Stenslands stiftelse.

Posten *Refusjon utlegg andre* er motpost til posten *Utlegg arrangement andre* og forventes på årsbasis å gå i balanse.

Posten *Andre inntekter* har et positivt avvik pr. 2. kvartal, men forventes i årsprognosen å samsvare med vedtatt budsjett.

Lønnskostnader På årsbasis forventes en økning på denne posten på ca. 1 million kroner. Dette skyldes delvis økt timeforbruk på grunn av økt aktivitetsnivå, men hovedsakelig at vakant stilling som driftstekniker besettes i 2. halvår, samtidig som innkjøp av denne type tjenester reduseres tilsvarende.

Annonser, reklame, trykksaker har et mindreforbruk pr. 2.kvartal, men forventes på årsbasis å samsvare med budsjett.

Postene *Drift inventar og utstyr* og *Vedlikehold bygg og utstyr* har et merforbruk på ca. 0,5 millioner kroner som i all hovedsak skyldes innkjøp av nye orkesterstoler til Fartein Valen. Årsprognosen er i samsvar med budsjett.

Posten *Utlegg andre* er motpost til posten *Refusjon utlegg arrangement andre* og forventes på årsbasis å gå i balanse.

Arrangementskostnader, egne er lavere enn periodisert budsjett og forventes på årsbasis å ligge 0,4 millioner kroner lavere enn budsjettet.

Posten *Kjøp av tjenester* har pr. 2. kvartal et merforbruk som skyldes høyt aktivitetsnivå med tilsvarende innkjøp av tekniske tjenester og noe høyere innkjøp av tjenester i forbindelse med årsoppgjøret. På årsbasis forventes denne utgiftsposten å gå noe ned som følge av at kjøp av driftstekniske tjenester erstattes av fast stilling.

Posten *Renteinntekter* har pr. 1. kvartal et positivt avvik på ca. 1,5 millioner kroner sammenlignet med periodisert budsjett. Avviket skyldes delvis at rentenivået har vært høyere enn budsjettet, men hovedsakelig at rehabilitering av fasaden ikke kommer før mot slutten av året. I årsprognosen er det innarbeidet et positivt avvik på ca. 1 million kroner, forutsatt at deler av kostnadene for rehabilitering av fasaden påløper i inneværende år. I årene som kommer, etter hvert som tyngre rehabiliteringsprosjekter gjennomføres, vil denne inntektsposten reduseres vesentlig.

Øvrige avvik er mindre periodiseringsavvik som ikke kommenteres.

MVA

Norske Kulturarrangører (NKA) har nå lagt fram et privat lovforslag om frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret, se vedlegg. NKAs medlemsmasse har i lang tid hatt et delt syn på om kulturfeltet bør omfattes av Lov om merverdiavgift. En har nå lyktes med å skape oppslutning

om en løsning gir som gir adgang til frivillig registrering. Lovforslaget er utarbeidet av PWC ved Oddgeir Wiik, som også har vært rådgiver for Stavanger konserthus. NKA peker på at det er et behov for å innføre avgiftsplikt på omsetning av tjenester som gir rett til å overvære teater-, opera- og ballettforestillinger, konserter m.v. Samtidig mener NKA at det er behov for å skjerme frivillig virksomhet, og aktører som ikke ønsker innføring av avgiftsplikt på billettsalg eller artisthonorar. NKA foreslår derfor at avgiftsplikten på billettsalg og artisthonorar gjøres betinget av at det søkes om frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret. Forslaget har tilslutning fra Musikkindustriens næringsråd, som representerer et flertall av de som berøres av lovforslaget.

Det har ellers ikke kommet til noe nytt i konserthusets dialog med Skattedirektoratet (SKD) om retten til å kreve momskompensasjon i henhold til Lov om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv.

Sponsorarbeid

Det er ingen endringer i konserthusets sponsorportefølje. I tillegg til de budsjetterte sponsorinntektene har konserthuset mottatt en ekstra tildeling fra Stensland Stiftelse, som fører til at de samlede sponsorinntektene på årsbasis kan justeres opp til 2,4 millioner kroner.

Stavanger konserthus har følgende sponsorprogrammer:

- Byggsponsorer
- Konserthusalliansen
- Prosjektsponsorater

Avtalene i konserthusalliansen løper ut ved utgangen av 2024. Vi har nylig fått bekreftet at avtalen med BATE forlenges og arbeider med reforhandling av de øvrige.

Avtalene i Konserthusalliansen og prosjektsponsoratene bidrar direkte til konserthusets kulturprogram. Samarbeidet med næringslivet, både i form av sponsorater og aktiv bruk av konserthuset representerer i et normalår en betydelig inntektskilde som er avgjørende for å finansiere konserthusets kulturprogram og øvrige drift.

Maestro F&B AS

Første halvår har vært en rolig periode for Maestro F&B AS, med svakere økonomisk resultat enn tidligere. I annet halvår tilsier bookingen i huset at det vil bli høyt aktivitetsnivå med god inntjening i serveringsvirksomheten. På lengre sikt forventes at konserthusets nye stilling som forretningsutvikler vil bidra til økt antall arrangementer for næringslivet, noe som vil være gunstig for Maestro F&B AS.

Eiendomsforvaltning og teknisk vedlikehold

Stavanger konserthus har utarbeidet en vedlikeholdsplan for hovedbygningen, med 20 års perspektiv. Vedlikeholdet gjennomføres i henhold til denne.

Ut over ordinært vedlikehold er blant annet følgende tiltak utført:

- Det er etablert ny rømningsvei fra foajeen. De nye rømningsdørene er plassert ved utgangen fra Zetlitz og bidrar til å øke den samlede rømningskapasiteten. I tillegg gjør den ekstra rømningskapasiteten det enklere å håndtere situasjoner hvor rømningsdørene i Spiseriet ikke bør regnes inn i den samlede rømningskapasiteten.
- Ratio arkitekter har utarbeidet en ny plan for rehabilitering, basert på preproduserte plater som monteres inn i de tidligere glassbetongfeltene. Løsningen er nå ute til prising.
- Styret i Stavanger konserthus IKS fattet 26.09.2018 (sak 15/18) følgende vedtak:
 1. *Styret i Stavanger konserthus IKS ber om at tilstandsanalyse av 22.august 2018 oversendes Stavanger kommune som eier av Kuppelhallen.*
 2. *Administrasjonen bes om å gå i dialog med rådmannen med sikte på å utarbeidelse av en felles forvaltningsplan for Kuppelhallen.*

Saken ble oversendt huseier 1. oktober 2018 og er siden fulgt opp i møter og samtaler, senest 28.06.2024. Det haster nå med å få på plass en samlet forvaltningsplan for Kuppelhallen. Administrasjonen har på den bakgrunn oversendt en ny formell henvendelse til kommunedirektøren.

- Energiøkonomiseringstiltakene, beskrevet i rapport fra Veni, er i hovedsak gjennomført og gjenstående arbeider følges opp. Det er videre oppnådd ny tariff med pristak hos energileverandør.

Løpende internkontroll og service er ellers gjennomført som normalt.

Organisasjonen

Det er ikke foretatt organisasjonsmessige endringer i perioden.

Markeds- og kommunikasjonsavdelingen har lyst ut ny stilling som forretningsutvikler. Stillingen erstatter tidligere stilling som salgsansvarlig og rapporterer til markeds- og kommunikasjonsjefen. Tilsetting forventes i løpet av september.

Bedriften har i samsvar med endringer i Arbeidsmiljøloven, som trådte i kraft i 2024, opprettet Arbeidsmiljøutvalg. Utvalget har til nå hatt 2 møter og fungerer godt.

HMS

Stavanger konserthus driver systematisk HMS-arbeid og har bedriftshelsetjeneste med årlig helsekontroll av alle medarbeidere.

Det er i 1. halvår registrert et sykefravær på 5,4%, hvorav 1,6% er egenmelding og 3,8 % er sykemelding. Sammenlignet med samme periode forrige år er sykefraværet redusert med 3,9 %, men fortsatt høyere enn før pandemien.

I løpet av 2. kvartal er det meldt inn 2 HMS-avvik i konserthusets avvikssystem; en feil i et sikringsskap og et uhell i kantinen hvor en person skar seg på glasskår. Begge saker er fulgt opp og avsluttet.

Viktige hendelser etter rapporteringsperioden

- *Endring i Stavanger kommunes husleiekompensasjonsordning for det frivillige kulturliv*
Stavanger kommune ønsker å legge til rette for at det frivillige kulturlivet i Stavanger skal være aktive brukere av Stavanger konserthus. En har derfor etablert en kompensasjonsordning til dekning av 40% av kostnadene knyttet til leie av hus, utstyr og personell. Ordningen er rettighetsbasert og åpen for alle aktører som oppfyller kriteriene knyttet til frivillighet, innhold og geografisk tilhørighet i Stavanger kommune. Ordningen har vært en suksess, noe som også har inspirert andre kommuner.

Den budsjettmessige rammen for ordningen har i de senere år vært 1,1 millioner kroner. Rammen har ikke vært regulert i forhold til prisstigning eller aktivitetsnivå. Over tid har ordningen derfor blitt betydelig underfinansiert. Stavanger kommune har på denne bakgrunn besluttet å redusere tilskuddsprosenten. Utvalg for kultur, idrett og samfunnsdialog gjorde 04.09.2024 følgende enstemmige vedtak: *De gjeldede kriteriene for kompensasjonsordningen for frivillige, amatørers og Stavanger kulturskoles bruk av Stavanger konserthus justeres ved at kompensasjonsnivå reduseres fra 40% til 30%.*

Midlene for inneværende år er allerede disponert. Vedtaket får derfor først praktisk konsekvens i 2025. Hvilken ramme som blir vedtatt i kommende Handlings og økonomiplan gjenstår å se. Dersom den blir stående på 1,1 millioner kroner vil den reduserte tilskuddsprosenten ikke være tilstrekkelig til å bringe ordningen i budsjettmessig balanse, med mindre den reduserte tilskuddsprosenten fører til aktivitetsnedgang.

Per-Harald Nilsson
adm. direktør

Vedlegg: Driftsregnskap pr. 2. kvartal 2024
Privat lovforslag fra NKA v/PWC
Saksfremlegg, Sak 88/2024 Utvalg for kultur, idrett og samfunnsdialog
Brev av 09.09.2024 vedr. forvaltningsplan for Kuppelhallen

Resultatrapport for Stavanger Konserthus, pr. 2.kvartal 2024

	Regnskap pr. 2. kvart. -24	Budsjett pr. 2. kvart. -24	Budsjett 2024	Prognose 2024
Leieinntekter, faste, SSO	12 838 767	13 606 000	27 212 000	25 677 533
Leieinntekter, faste, andre	571 404	524 000	1 024 000	1 024 000
Leieinntekt, arrangement og drift	9 831 153	7 942 000	19 855 000	20 255 000
Bill.inntekter egne arr.	1 558 265	2 090 000	5 225 000	4 825 000
Bill.avgift	1 682 245	1 502 550	4 293 000	4 443 000
Sponsorinntekter	1 125 000	1 130 000	2 260 000	2 420 000
Tilskudd fra Stavanger kommune	5 750 000	5 750 000	11 500 000	11 500 000
Refusjon utlegg andre	2 611 563	3 344 000	8 360 000	8 360 000
Andre inntekter	145 141	81 000	1 005 000	1 043 000
Totale driftsinntekter	36 113 538	35 969 550	80 733 000	79 547 533
Lønnskostnader	12 024 094	11 927 918	25 905 000	26 672 770
Kompetanseutvikling, reiser, velferd	373 210	383 400	632 000	632 000
Annonser, reklame, trykksaker	1 278 404	1 463 200	4 058 000	4 058 000
Drift inventar og utstyr	4 022 240	3 460 700	7 862 000	7 862 000
Vedlikehold bygg og utstyr	3 242 001	2 879 500	5 759 000	5 759 000
Kontorutgifter	2 380 346	2 169 100	4 524 000	4 621 000
Driftsutg. bygninger/utstyr	2 882 899	3 479 000	7 708 000	7 580 000
Utlegg arrangement andre	4 174 021	3 344 000	8 360 000	8 360 000
Arrangementskostnader egne	1 433 227	2 090 000	5 225 000	4 825 000
Kjøp av tjenester	7 145 445	6 256 500	13 976 000	13 176 000
Møter, repre., tilf.utgifter	223 451	225 000	449 000	453 000
Billetter Sponsoravtaler	103 045	135 600	452 000	452 000
Avskrivinger	0	0	340 000	340 000
Totale driftskostnader	39 282 383	37 813 918	85 250 000	84 790 770
Renteinntekter	4 104 361	2 500 000	5 000 000	6 000 000
Rentekostnader/gebyrer	9 421	22 500	45 000	45 000
Sum finansposter	4 094 940	2 477 500	4 955 000	5 955 000
Nettoresultat	926 095	632 132	438 000	711 763

Forslag om frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret på kulturområdet

1. Innledning

Norske Kulturarrangører legger med dette fram et privat lovforslag om frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret på kulturområdet.

Avgiftsbehandlingen for kultursektoren er ikke ensartet. Noen aktører er underlagt avgiftsplikt, mens andre ikke er det. Omsetning av billetter til kinoer, museer, gallerier og fornøyelsesparker er underlagt redusert avgiftssats på 12 %¹ med tilhørende fradragsrett for inngående merverdiavgift. Omsetning av billetter til teater-, opera og ballettforestillinger, samt konserter er derimot ikke avgiftspliktig² og gir derfor ikke fradragsrett for inngående merverdiavgift.

Dagens regelverk er uheldig siden det medfører en konkurransemessig forskjellsbehandling for kulturaktører som konkurrerer om til dels de samme kundene. Hensynet til nøytralitet og likebehandling tilsier derfor at regelverket bør være mest mulig ensartet innenfor kultursektoren slik at vridningseffekter unngås.

Flere aktører har også delt virksomhet i form av avgiftsunntatt omsetning av billetter som gir rett til å overvære musikk- og scenekunst, og avgiftspliktig salg i form av serveringstjenester, butikk, reklame mv. Dette skaper administrative utfordringer ved at inngående merverdiavgift på fellesanskaffelser skjønnsmessig skal fordeles.

En lovendring hvor billetter til ulike former for musikk- og scenekunst blir avgiftspliktig, og da fortrinnsvis med redusert sats 12 %, vil gi betydelige forenklinger knyttet til fordeling av inngående merverdiavgift.

Dette var mye av bakgrunnen for at Kulturmomsutvalget³ enstemmig gikk inn for innføring av en breddemodell som innebar at avgiftsunntaket for adgangsbilletter til kulturarrangementer (bl.a. teater, konserter, festivaler) ble opphevet, og at billettsalget ble avgiftspliktig med daværende redusert sats på 8 % (nå 12 %). Når det gjelder forenklinger knyttet til fordeling av inngående merverdiavgift uttalte kulturmomsutvalget følgende:

«Utvalget viser særlig til forenklingene knyttet til fordelingen av inngående merverdiavgift. Ved en breddemodell vil en rekke virksomheter gå fra å drive delvis merverdiavgiftspliktig virksomhet til å drive utelukkende merverdiavgiftspliktig virksomhet. Dette vil etter utvalgets mening i stor grad kunne fjerne fordelingsproblematikken for inngående merverdiavgift som mange virksomheter står overfor etter gjeldende regelverk. Alle anskaffelser vil etter utvalgets anbefalte modell i utgangspunktet kunne henføres til en avgiftspliktig virksomhet, og man vil dermed få fullt fradrag for all inngående avgift. Et merverdiavgiftsregistrert teater eller en merverdiavgiftsregistrert fotballklubb vil eksempelvis som hovedregel kunne trekke fra hele den

¹ Lov om merverdiavgift 19. juni 2009 nr. 58 (mval.) §§ 5-6, 5-9 og 5-10

² Mval. § 3-7 første ledd

³ NOU 2008:7

inngående avgiften på anskaffelser til bygging, vedlikehold og drift av teaterbygninger eller stadionanlegg.»

I høringsrunden pekte deler av musikkbransjen (artister, konsertarrangører mv.) på at merverdiavgift på inngangsbilletter til konserter ville ha store negative konsekvenser i form av dyrere billettpriser og lavere besøkstall på konserter, og dermed også lavere honorarer til musikere. Videre ble det vist til at utvalget ikke hadde foreslått å oppheve det eksisterende avgiftsunntaket⁴ for kunstnerisk fremføring av åndsverk – det vil si honoraret som artistene oppkrever fra arrangørene. Dersom utvalgets forslag med innføring av en breddemodell hadde blitt innført, ville dette medført at artister som selv står som arrangør for konserter ville blitt avgiftspliktig for billettsalget.

Artister ville således kunne få virksomhet som dels ikke var avgiftspliktig (artisthonorar) og avgiftspliktig (billettsalg når artisten er egenarrangør) - såkalt delt virksomhet hvor inngående merverdiavgift må fordeles. Det vil si fullt fradrag for inngående merverdiavgift på anskaffelser som utelukkende relaterer seg til billettsalget, ingen fradragsrett for inngående merverdiavgift på anskaffelser som utelukkende relaterer seg til artisthonoraret, og forholdsmessig fradragsrett for inngående merverdiavgift på fellesanskaffelser (typisk regnskapsfører, husleie mv.) som relaterer seg både til virksomheten med billettsalg og artisthonorar.

På denne bakgrunn kom Finansdepartementet⁵ til at det ikke var aktuelt å innføre avgiftsplikt på billetter som ga rett til å overvære musikk- og scenekunst.

I etterkant av departementets konklusjon har musikkbransjen gjennomgått store endringer. Ny teknologi har tvunget bransjen til nytenking både på plateselskapssiden, distribusjonssiden, innspillingssiden og arrangørsiden. Konsertarrangører må ta hensyn til at musikk konsumeres på en annen måte enn tidligere, og at publikum kanskje forventer noe mer enn kun konsertopplevelsen. Musikere og artister er i mye større grad enn tidligere blitt profesjonaliserte ved at de selv står for egne utgivelser, og fungerer i tillegg til å være artister ofte både som eget plateselskap, studio, PR-byrå, og managementbyrå.

I tillegg til at bransjen har gjennomgått store omveltninger, er det også slik at flere offentlige kulturhus i Norge – som følge av et komplekst regelverk - har store praktiske utfordringer med å håndtere merverdiavgiften riktig i sine regnskaper.

På denne bakgrunn mener vi at det er et behov for å innføre avgiftsplikt på omsetning av tjenester som gir rett til å overvære teater-, opera- og ballettforestillinger, konserter m.v. Videre foreslår vi også innføring av avgiftsplikt på artisthonorar. Samtidig mener vi at det er behov for å skjerme frivillig virksomhet, og aktører som ikke ønsker innføring av avgiftsplikt på billettsalg eller artisthonorar. Vi foreslår derfor avgiftsplikten på billettsalg og artisthonorar gjøres betinget av det søkes om frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret. En forutsetning for merverdiavgiftsplikt er at de alminnelige registreringsvilkårene om at det drives næringsvirksomhet og at omsetningen overstiger registreringsgrensen, er oppfylt.

2. Kort om dagens regelverk

2.1 Adgang til konserter, teater-, opera- og ballettforestillinger mv.

Merverdiavgiftsloven unntar omsetning og formidling av tjenester i form av adgang til bl.a. teater-, opera- og ballettforestillinger, konserter og dansetilstelninger med levende musikk.⁶ Unntaket gjelder uavhengig av om det arrangementet skjer innendørs, utendørs eller strømmes digitalt over internett. Det er antatt at musikaler, revy-, kabaret- og stand-up forestillinger faller inn under teaterunntaket. Også andre former for danseforestillinger enn tradisjonell ballett omfattes unntaket, som jazzballett, folkedans mv.⁷

⁴ Mval. § 3-7 annet ledd

⁵ Prop. 1 S 2009-2010 side 59

⁶ Mval. § 3-7 første ledd

⁷ Merverdiavgiftshåndboken 20. utgave 2024 side 293

Unntaket omfatter omsetning av inngangsbilletter, dvs. at det ikke skal beregnes utgående merverdiavgift på billettsalg fra arrangør eller av inngangspenger betalt på stedet. Annen virksomhet som drives av arrangøren, eksempelvis omsetning av mat og drikke og garderobebetjening er ikke omfattet av unntaket.

Videre omfatter unntaket omsetning av programmer, suvenirer og lignende gjenstander av bagatellmessig verdi som omsettes i forbindelse med slike tjenester.⁸

2.2 Kunstnerisk fremføring av åndsverk

Omsetning og formidling av tjenester i form av kunstnerisk fremføring av åndsverk er unntatt fra loven.⁹ Foruten selve fremføringen omfatter unntaket også formidlingen av fremføringen. Unntaket omfatter alle former for kunstnerisk fremføring, herunder fremføring av musikkverk, skuespilleres opptreden, dirigering av orkestre mv.¹⁰

Unntaket vil derfor være aktuelt der det oppkreves honorar for en fremføring, i motsetning til billetter og inngangspenger til et arrangement, jf. punkt 2.1 ovenfor.

Unntaket omfatter også omsetning av tjenester som er en integrert og nødvendig del av den kunstneriske framføringen. Dette var opprinnelig knyttet til lyd- og lystjenester, men omfatter nå alle typer nødvendige og integrerte tjenester som ytes i forbindelse med fremføringen av verket. Av lovforarbeidene¹¹ fremgår det at unntaket omfatter «arbeid med f.eks. å bygge opp en scene i forhold til en bestemt konsert eller forestilling. Generelle underleveranser til et arrangementssted vil imidlertid fremdeles være avgiftspliktige. Dette gjelder alle anskaffelser til den generelle driften av stedet, eksempelvis elektriker- og malertjenester og generelt vedlikeholdsarbeid ellers. Tjenester som består i rådgivningstjenester som eksempelvis ytes av regnskapsførere, revisorer og advokater vil også fremdeles være avgiftspliktige. Det samme gjelder tjenester som er knyttet til et konkret arrangement, men som ikke kan anses som en integrert del av fremførelsen. Eksempelvis vil vakholdstjenester være avgiftspliktig selv om de kun benyttes under arrangementer. Det samme gjelder serveringstjenester, garderobetjenester mv. som tilbys i forbindelse med arrangementet.»

Unntaket for kunstnerisk fremføring av et åndsverk, ses på som et objektivt unntak. Dette innebærer at tjenestens art er avgjørende. En utøvende musikkartist kan drive sin virksomhet gjennom f.eks. et aksjeselskap. Selv om en juridisk person ikke kan foreta en «kunstnerisk fremføring», vil likevel unntaket komme til anvendelse. Når artistens aksjeselskap fakturerer oppdragsgiveren for fremføringen, skal det ikke beregnes utgående merverdiavgift.

3. Behovet for å avgiftsbelegge salg av billetter som gir adgang til musikk- og scenekunst

3.1 Hensynet til å unngå konkurransemessig forskjellsbehandling

Dagens regelverk medfører en konkurransemessig forskjellsbehandling for kulturaktører som konkurrerer om dels de samme kundene. Omsetning av billetter til kinoer, museer, gallerier, fornøyelsesparker og opplevelsessentre er avgiftspliktig med redusert sats 12 % og med fradragsrett for inngående merverdiavgift, mens salg av billetter til teater, opera- og ballettforestillinger, og konserter derimot er avgiftsunntatt omsetning uten fradragsrett. Hensynet til nøytralitet og likebehandling tilsier at likeartede tjenester innenfor det samme markedssegmentet bør underkastes lik avgiftsbehandling.

Slik regelverket er i dag er det ikke fradragsrett for inngående merverdiavgift for avgiftsunntatte tjenester innen kultur, som for eksempel en konsert, og avgiftskostnaden i form av tapt fradragsrett må derfor i større grad «bakes inn» i billettprisen. Dersom det blir innført avgiftsplikt på billetter til teater og konserter, vil dagens forskjellsbehandling i stor grad avhjelpes.

⁸ Mval. § 3-7 første ledd tredje punktum

⁹ Mval. § 3-7 annet ledd

¹⁰ Ot.prp. nr. 1 (2001-2002) kap 9.2.2

¹¹ Ot.prp. nr. 1 (2001-2002) kap. 9.2.2

3.2 Unngå merarbeidet med å fordele inngående merverdiavgift

Flere kulturaktører har i tillegg til avgiftsunntatt billettsalg også avgiftspliktig omsetning av reklame, butikk, mat/servering. Dette skaper store administrative utfordringer i forhold til fordeling av inngående avgift. Dette var et viktig hensyn ved innføringen av avgiftsplikt på inngangspenger til kinoer, museer og fornøyelsesparker.¹²

Utfordringen med å fordele inngående merverdiavgift er minst like fremtredende for kulturaktører som selger billetter som gir adgang til å overvære musikk og scenekunst.

En innføring av avgiftsplikt på billettsalget, vil dog ikke nødvendigvis medføre at arrangører kun vil ha avgiftspliktig omsetning. Eksempelvis kan man tenke seg en arrangør som leier eller fremleier lokaler til en leietaker som driver avgiftsunntatt virksomhet. Slik utleie vil fortsatt være avgiftsunntatt utleie av fast eiendom¹³, også etter en eventuell innføring av avgiftsplikt på billettsalget.

3.3 Innføring av merverdiavgift på billettsalget vil ikke nødvendigvis medføre dyrere billetter

Da Finansdepartementet besluttet å ikke innføre avgiftsplikt på billetter til konserter, scenekunst mv, ble det bl.a. vist til at deler av musikkbransjen (artister, konsertarrangører mv.) hadde pekt på at merverdiavgift på inngangspenger til konserter vil ha store negative konsekvenser i form av høyere billettpriser og lavere besøk.¹⁴

Dagens regelverk medfører at ikke fradragsberettiget inngående merverdiavgift veltes over på kundene gjennom et skjult MVA-påslag i billettprisen. En innføring av avgiftsplikt på billettsalget vil gi fradragsrett for inngående MVA og følgelig redusere kostnadsbasen. Det er derfor ikke gitt at innføring av avgiftsplikt på billettsalget nødvendigvis vil føre til høyere billettpriser slik departementet la vekt på da det ble besluttet å ikke innføre merverdiavgift på billettsalget.

Arrangørene berøres i varierende grad ved innføring av merverdiavgift på billettsalget.¹⁵ I rapporten utarbeidet av Vassdal & Eriksen for Norsk Rockforbund i 2012, ble det konkludert med at dersom publikum betalte merkostnaden som merverdiavgiften på billettene vil utgjøre (full overveltning), så ville innføring av merverdiavgift på billettsalget lønne seg for arrangørene, forutsatt at billettsalget holdt seg på samme nivå.

Dersom arrangørene selv skulle ta merkostnaden som merverdiavgiften vil utgjøre (det vil si at billettprisen ikke økes), var konklusjonen at det kun var de mindre aktørene som ville bedre resultatet sitt. Grunnen til dette er i rapporten forklart med at de mindre aktørene har størst andel kostnader som er belastet med inngående merverdiavgift.

Dette i motsetning til de største aktørene som må legge merverdiavgiften til på billettprisen (overveltning) for å unngå å tape penger da disse vil ha større andel ikke-avgiftspliktige kostnader som lønn til ansatte og artisthonorar. Disse kostnadene vil ikke reduseres selv ved innføring av merverdiavgift på billettsalget.

Hvorvidt de mindre aktørene vil bedre resultatet sitt – selv uten at billettprisen økes – er imidlertid omstridt i deler av bransjen. Dersom en mindre aktør har lite innkjøp av varer og tjenester, vil dette naturligvis redusere fradragsberettiget inngående merverdiavgift sett i forhold til en aktør som har høye investeringer og innkjøp. Eksempelvis vil en billett som før innføring av redusert merverdiavgiftssats med 12 % kostet kr 100, nå koste kr 112 ved full overveltning på publikum ($100 \times 1,12$). Dersom arrangøren tar merverdiavgiftskostnaden selv og ikke øker billettprisen på kr 100 (kr 100 inklusive utgående merverdiavgift med kr 10,70 ($100 - 100/1,12$)), vil arrangøren bedre resultatet sitt dersom inngående merverdiavgift overstiger kr

¹² Prop. 119 LS (2009-2010) punkt 6.1

¹³ Det vil heller ikke være mulig å foreta frivillig registrering for utleie av fast eiendom til ikke-avgiftspliktige leietakere, jf. mval. § 2-3 første ledd, herunder utleie til arrangører som velger å ikke la seg frivillig registrere (se forslag til ny mval. § 2-3 nytt syvendel ledd)

¹⁴ Prop. 1 S 2009-2010 side 58, 59

¹⁵ Se nærmere omtale om dette i PwCs rapport 28. februar 2017 til Norske Konsertarrangører/GramArt med henvisning til rapporten av Vassdal & Eriksen AS for Norsk Rockforbund i 2012

10,70. For mindre arrangører – f.eks. lokale blues- og rockeklubber, med lite innkjøp, er det ikke gitt at disse vil bedre sitt resultat fordi disse ikke vil ha netto merverdiavgift til gode (det vil si at inngående merverdiavgift overstiger utgående merverdiavgift). I så fall vil slike lokale klubber måtte øke billettprisen til publikum.

3.4 Artister som selv står som arrangør

En delbegrunnelse for at departementet ikke ønsket å innføre avgiftsplikt på billettsalget, var at dette kunne lede til at artister som også drev virksomhet som arrangør ville få såkalt delt virksomhet med både avgiftspliktig omsetning av billetter, og avgiftsunntatt omsetning av artisthonorar.¹⁶

Til dette kan det innvendes at flere av dagens artister allerede er registrert i Merverdiavgiftsregisteret for direkte salg av plater mv., artisteffekter ("merchandise"), og derfor allerede har utfordringer med å fordele inngående merverdiavgift på fellesanskaffelser. Utfordringen med delt virksomhet og forholdsmessig fradragsrett er derfor ikke noe som plutselig ville ha oppstått om man hadde innført merverdiavgift på billettsalget - slik man kan få inntrykk av når man leser departementets begrunnelse for å ikke støtte Kulturmomsutvalgets forslag om innføring av en breddemodell.

3.5 Eventuell innføring av merverdiavgift på tono-avgift

Tono eies og drives av medlemmer; komponister, tekstforfatter og musikkforlag. Selskapet forvalter fremføringsrettigheter for musikkverk i Norge. Tono innkasserer vederlag ved kringkasting og annen offentlig fremføring av musikk. Disse pengene fordeles deretter til rettighetshaverne i de fremførte verkene.

Opphaverens omsetning av egne kunstverk og opphavsrett til egne litterære og kunstneriske verk er unntatt fra merverdiavgiftsloven. Det samme gjelder slik omsetning ved mellommann i opphaverens navn.¹⁷

Unntaket gjelder i utgangspunktet bare opphaverens, dvs. kunstnerens, egen omsetning av egne kunstverk og opphavsretter til åndsverk. Omsetning fra opphaveren, herunder fra hans enkeltpersonforetak vil være omfattet av unntaket. Derimot vil omsetning av opphavsrett fra en juridisk person, herunder fra et aksjeselskap, være avgiftspliktig.¹⁸

Tono oppkrever kollektive vederlag på vegne av grupper av rettighetshavere som har opphavsrettigheter etter åndsverksloven. Skattedirektoratet har konkludert med at oppkreving av slikt kollektivt vederlag er å anse som omsetning i merverdiavgiftslovens forstand, og at avgiftsbehandlingen av dette vederlaget skal baseres på rettighetshavernes registreringer og avgiftsstatus.

Det er for tiden uklart hvordan kollektive forvaltningsorganisasjoner som Tono, Gramo, Norwaco og IFPO skal håndtere merverdiavgiften på oppkrevingen av slike kollektive vederlag. Så vidt forstått skyldes dette praktiske utfordringer knyttet til allokering av andel kollektivt vederlag knyttet til opphavspersoner som skal ha avregning uten merverdiavgift (enkeltpersonforetak) og for juridiske personer (aksjeselskap mv.) som skal ha avregning med merverdiavgift. Inntil videre har nevnte forvaltningsorganisasjoner unnlatt å oppkreve merverdiavgift på vegne av rettighetshaverne. Skattedirektoratet har opplyst at det jobbes med en lovendring knyttet til denne problemstillingen.¹⁹

En eventuell innføring av merverdiavgift på tono-avgiften, vil medføre økte kostnader for arrangørene etter dagens regelverk. Ved innføring av avgiftsplikt på salg av billetter som gir rett til å overvære musikk- og scenekunst, vil arrangører kunne fradragsføre inngående merverdiavgift som de får på tono-avgiften.

¹⁶ Prop. 1 S 2009-2010 side 57 og 58,

¹⁷ Mval. § 3-7 fjerde ledd

¹⁸ Merverdiavgiftshåndboken 20. utg. 2024 side 305, 306

¹⁹ Skattekontorets brev 22. desember 2021 til TONO

3.6 Offentlige tilskudd

Ved innføring av avgiftsplikt på billettsalget, og artisthonoraret (se punkt 7 nedenfor), vil offentlige tilskudd – under visse forutsetninger – kunne anses som betaling for å overvære musikk- og scenekunst, eller som betaling for kunstnerisk framføring av åndsverk. I så fall skal det beregnes merverdiavgift på tilskuddet som arrangøren eller artisten må innberette som utgående merverdiavgift. Tilskuddgiver vil normalt ikke utbetale tilskudd med tillegg av merverdiavgift. For det tilfelle at tilskuddet anses som avgiftspliktig omsetning, må tilskuddsmottaker innberette merverdiavgiften for egen regning. Eksempel: Tilsudd utgjør 100. Dersom tilskuddet anse som avgiftspliktig omsetning, vil netto mottatt tilskudd utgjøre 89 (100/1,12) – under forutsetning av redusert merverdiavgiftssats på 12 %.

Lovens utgangspunkt og hovedregel er at det skal beregnes merverdiavgift ved *omsetning* av varer og tjenester.²⁰ Med omsetning menes "levering av varer og tjenester mot vederlag".²¹ Som vederlag regnes ikke bare vanlige betalingsmidler (penger), men enhver godtgjørelse av økonomisk verdi. I uttrykket «mot vederlag» ligger også et krav om sammenheng mellom leveransen og vederlaget. Tradisjonelt har man sagt at det må foreligge en gjensidig bebyrdende avtale mellom to (eller flere) parter, dvs. en ytelse mot motytelse.

At «omsetning» forutsetter en gjensidig bebyrdende transaksjon, innebærer at offentlige tilskudd til en virksomhet som utgangspunkt ikke anses som vederlag for de ytelsene som springer ut av virksomheten.²²

Det forhold at tilskuddsgiver (stat, fylke, kommune), gir et generelt tilskudd uten at tilskuddsmottaker skal yte en konkret leveranse til tilskuddsgiver, vil normalt ikke oppfylle kravet til gjensidighet, og tilskuddet vil derfor ikke anses som omsetning i merverdiavgiftslovens forstand. Det vil imidlertid kunne foreligge omsetning dersom det er en direkte kobling mellom tilskuddet og motytelsen. Følgende forhold kan tale for at et offentlig tilskudd kan anses som omsetning:

- Oppdraget tilskuddet er knyttet til er spesifisert med hensyn til resultatene som skal oppnås.
- Den offentlige oppdragsgiver har rett til å påvirke utformingen av tjenesten (resultatene) som tilskuddet skal dekke, slik at transaksjonen fremstår som gjensidig bebyrdende.
- Den offentlige oppdragsgiver har rett til erstatning eller kompensasjon dersom tjenesten er mangelfullt utført.
- Tjenesten (resultatene/leveransen) skal primært anvendes av den offentlige oppdragsgiveren til eget internt formål.

Hvorvidt det foreligger omsetning vil bero på en totalvurdering av disse momentene. Det må antas at offentlige tilskudd som ytes til arrangører og artister, kun helt unntaksvis vil anses som omsetning. Som nevnt vil offentlige tilskudd uten krav om konkret gjenytelse (gjenerelle driftstilskudd) som hovedregel ikke anses som omsetning. Dersom f.eks. en fylkeskommune yter et tilskudd til en artist for at denne skal komponere og framføre et bestillingsverk i forbindelse med åpningen av et kulturhus, vil innføring av avgiftsplikt på billettsalg og artisthonorar kunne medføre at artisten må innbetale merverdiavgift på mottatt tilskudd.

3.7 Likebehandling med våre naboland

Både Sverige og Danmark har innført merverdiavgift på billetter til konserter og teaterforestillinger.

Det følger av den svenske mervärdeskattelagen at adgang til konserter, sirkus-, opera- eller ballettforestillinger er avgiftspliktig med sats 6 %²³ Merverdiavgiftsplikten med den reduserte

²⁰ Mval. § 3-1 første ledd

²¹ Mval. § 1-3 første ledd bokstav a

²² Merverdiavgiftshåndboken 20. utg. 2024 side 86

²³ Mervärdeskattelagen 7 kap. 1 § tredje stycket nr. 6

satsen på 6 % gjelder generelt og uavhengig av om forestillingen skjer i privat eller offentlig regi. I lovforarbeidene ble det antatt at kommersielle virksomheter som en følge av fradragsretten kun i marginal grad ville bli økonomisk påvirket ved bruk av en redusert sats på 6 %.²⁴

I Danmark er adgangen til teaterforestillinger, konserter og lignende avgiftspliktig.²⁵ Avgiftsplikten omfatter også revy- og varieteforestillinger, samt teatergrupper som omsetter forestillinger til foreninger, skoler, biblioteker m.v.²⁶

Det er ingen grunn til at Norge skal ha et annet regelverk enn våre naboland.

3.8 Skatteutvalget sin utredning (NOU 2022:22)

Skatteutvalget (Torvik-utvalget) anbefaler å utvide avgiftsplikten på kulturområdet slik at man i større grad treffer de tjenestene som ytes på kommersielt grunnlag. Utvalget peker på at tjenestene på kulturområdet er godt egnet for merverdiavgiftsplikt, idet tjenestene retter seg mot privat forbruk og i stor grad omsettes mot vederlag. Det pekes også på at en utvidelse av avgiftsgrunnlaget også vil forenkle systemet og avgiftsbehandlingen for mange næringsdrivende og for myndighetene, og at delte virksomheter med både avgiftspliktig og avgiftsunntatt omsetning slipper å fordele inngående merverdiavgift. Videre vil man få fjernet en del av dagens avgrensingsproblemer, f.eks. å avgjøre om et arrangement er en avgiftsunntatt konsert eller et avgiftspliktig diskotek.²⁷

Tilsvarende har også Forenklingsutvalget²⁸ bemerket at dagens utstrakte unntak innenfor kultursektoren gir et uoversiktlig regelverk, og anbefalt at det foretas en ny vurdering av å innlemme flere deler av kultursektoren i merverdiavgiftssystemet.

3.9 Redusert sats

Innføring av avgiftsplikt på billettsalget bør skje med redusert sats 12 %. For det *første* vil dette være i tråd med det som Kulturmomsutvalget i sin tid foreslo.²⁹ For det *andre* så tilsier hensynet til nøytralitet og likebehandling at avgiftsplikt bør innføres med redusert sats. Omsetning av billetter til kinoer, museer, gallerier og fornøylesparker er underlagt redusert avgiftssats på 12 %³⁰ Ettersom dette er substituerbare tilbud som på lik linje med konsertarrangører konkurrerer om folks tid og penger, er det ingen grunn til å behandle konsertarrangører annerledes enn kinoer mv.

For det *tredje* så vil innføring av høy sats 25 % med stor sannynlighet medføre høyere billettpriser for publikum, som igjen vil medføre at færre bruker kulturtilbudene. Det er her viktig å påpeke at selve innføringen av avgiftsplikt på billettsalget etter vår vurdering neppe vil medføre en tilsvarende økning i billettprisen, da aktørene også vil få fradragsrett for inngående merverdiavgift på kostnader ved en slik innføring (se punkt 3.3 ovenfor) – men da under forutsetning av billettsalget er avgiftspliktig med redusert sats. Redusert sats vil derfor også gjøre det enklere for arrangørene å tilby smalere arrangementer - i motsetning til mer kommersielle hvor høy sats lettere kan veltes over på kundene i form av høyere billettpriser.

²⁴ Finansdepartementets høringsnotat 16. februar 2010 punkt 3.3.2.1

²⁵ Momsloven § 13 stk. 1 nr. nr 6

²⁶ <https://info.skat.dk/data.aspx?oid=1947094&chk=219250>

²⁷ NOU 2022:20 punkt 12.5.6

²⁸ NOU 2019:11 side 64

²⁹ NOU 2008:7 punkt 15.3

³⁰ Mval. §§ 5-6, 5-9 og 5-10

3.10 Offentlige kulturhus - ekstra sterkt behov for forenkling

Kulturhus som eies av kommuner, fylkeskommuner og interkommunale selskaper vil ha rett til kompensasjon for merverdiavgift for anskaffelser til investering og drift forutsatt at det aktuelle arrangementet ikke anses som økonomisk aktivitet.³¹ Kort forklart innebærer dette at kulturhuset gis rett til kompensasjon for merverdiavgift for ikke-kommersielle arrangementer.³²

3.10.1 Behovet for forenkling

Hensynet til å redusere de administrative kostnadene både for de næringsdrivende og for avgiftsmyndigheten var hovedårsaken til at det ble innført avgiftsplikt på romutleie i hotellvirksomhet mv.³³ (før lovendringen hadde hotellene delt virksomhet med salg av avgiftsunntatte overnattings tjenester, og avgiftspliktig salg av mat og drikke).

Dette hensynet slår enn mer til for offentlige kulturhus som har enda større utfordringer knyttet til fordeling av inngående merverdiavgift enn det hotellene i sin tid hadde. Dette skyldes at offentlige kulturhus først må fordele inngående merverdiavgift mellom den delen av virksomheten som omfattes av merverdiavgiftskompensasjonsloven, og den delen som omfattes av merverdiavgiftsloven. Deretter må det foretas ytterligere fordeling innenfor disse to avgiftsregimene med krav til separate regnskaper, dokumentasjon mv.

3.10.2 Slippe merarbeidet med å vurdere hvert enkelt arrangement

Videre vil en innføring av avgiftsplikt på billettsalget medføre at kulturhusene slipper å vurdere hvert enkelt arrangement i forhold til vilkåret om økonomisk aktivitet. Selv om Skattedirektoratets praksis gir en viss pekepinn på hvor grensen går mellom økonomisk aktivitet og ikke-økonomisk aktivitet, er dette fremdeles en svært skjønnspreget grensegang hvor skattemyndighetenes praksis ikke alltid synes å være like fast og konsistent. Eksempelvis har Skattedirektoratet i en klagesak³⁴ lagt til grunn at en konsert hvor artisten Jonas Alaska spilte, måtte anses som en kommersiell konsert som ikke ga rett til kompensasjon for merverdiavgift. Men da Alaska spilte sammen med artisten Thom Hell ble dette vurdert som ikke-kommersiell virksomhet som ga rett til kompensasjon for merverdiavgift.

3.10.3 Hensynet til å unngå uheldige vridningseffekter

Konkurransbegrensningsregelen³⁵ skaper vridningseffekter i forhold til virksomheter som ikke er kompensasjonsberettiget. Eksempelvis er Rogaland Teater organisert som et aksjeselskap. Dette innebærer at teateret verken har fradragsrett for inngående merverdiavgift eller rett til kompensasjon for merverdiavgift på anskaffelser som relaterer seg til teaterforestillinger. Et offentlig kulturhus organisert som et IKS vil imidlertid ha kompensasjonsrett for merverdiavgift på anskaffelser knyttet til teaterforestillinger forutsatt at arrangementet ikke anses som økonomisk aktivitet. Dette skaper uheldige vridningseffekter – særlig tatt i betraktning av at de ulike aktørene ofte eies av de samme offentlige instansene, har den samme type finansiering og ofte har produksjoner med likhetstrekk. Innføring av merverdiavgift på salg av billetter som gir rett til å overvære musikk- og scenekunst vil bidra til eliminere eller sterkt redusere denne vridningseffekten.

3.10.4 Dagens regelverk gir tilfeldige utslag ved gjennomføringen av kommersielle arrangement

Innføring av avgiftsplikt på billettsalget vil redusere ulempen med å hensynta såkalt ikke-bruk. Med ikke-bruk menes de timene hvor det aktuelle lokalet ikke er i bruk i forbindelse med et arrangement (såkalt "dødtid"). Dersom et offentlig kulturhus har egne arrangementer som både anses som kommersielle og ikke-kommersielle, vil andel timer "dødtid" måtte allokere på hhv. kommersielle og ikke-kommersielle arrangementer. Tenker man seg et døgn på 24 timer hvor

³¹ Lov om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv (kompl.) § 2 og § 4 annet ledd nr. 4.

³² Finansdepartementets forklkningsuttalelse 27. juni 2016 (UTV-2016-1459)

³³ Ot.prp. nr. 1 (2005-2006) punkt 25.2.4

³⁴ Klageavgjørelse 5. juli 2016

³⁵ Kompl. § 4 annet ledd nr. 4

det på samme dag avholdes et kommersielt arrangement som tar 8 timer å produsere, og et ikke-kommersielt arrangement som også produseres på 8 timer - så skal altså ikke-bruken på 8 timer fordeles forholdsmessig på de to arrangementene. Dette gir en forholdsmessig kompensasjonsrett på 12/24 timer for dette døgnet.

Dersom man alternativt tenker seg at det samme kommersielle arrangementet hadde blitt gjennomført ved at konserthusets eier hadde leid ut lokalene til en ekstern arrangør, så ville dette gitt en forholdsmessig kompensasjonsrett på 16/24 ettersom det kun er faktisk utleide timer som skal trekkes ut som ikke kompensasjonsberettiget.³⁶

Kulturhusets eier vil således oppnå et høyere kompensasjonsfradrag ved utleie til ekstern arrangør fremfor å produsere det samme arrangementet selv. Skattedirektoratets fortolkning av regelverket favoriserer derfor en passiv utleiemodell fremfor en aktiv egenbruk av lokalene når det gjelder gjennomføringen av kommersielle arrangementer. Dagens regelverk gir således opphav til en forskjellsbehandling som er svært uheldig.

Slike tilfeldige utslag vil kunne unngås dersom det innføres avgiftsplikt på salg av billetter som gir adgang til å overvære musikk og scenekunst.

3.10.5 Utfordringer knyttet til dokumentasjonen av kulturhus - justeringsreglene

Et kulturhus vil anses som en kapitalvare etter justeringsreglene³⁷ og regelverket³⁸ oppstiller krav til å dokumentere bruken av kapitalvaren. Bruken av kulturhuset skal dokumenteres med målsatte tegninger eller lignende av bygget hvor det klart fremgår hvordan bygget eller anlegget er disponert til fradragsberettiget og ikke-fradragsberettiget formål. Ved endringer i bruken av kulturhuset, skal det ved utgangen av året foreligge en oversikt over bruken. Dersom eier av bygget er frivillig registrert skal det ved utgangen av året foreligge en oversikt over bruken av lokalene uavhengig av om det har vært endringer i bruken. For offentlige kulturhus som er frivillig registrert, skaper dette betydelige praktiske utfordringer:

- Egenarrangementer som ikke er økonomisk aktivitet – kompensasjonsrett
- Egenarrangementer som er økonomisk aktivitet – ikke kompensasjonsrett
- Utleie til selvstendig arrangører – ikke kompensasjonsrett
- Utleie til MVA registrerte bedrifter mv. som skal bruke lokalene til avgiftspliktige konferanser mv. – fradragsrett
- Annen utleie til bedrifter – julebord o.l. – ikke fradragsrett
- Hvordan dokumentere bruken? Hva med «ikke-bruk» ?

Innføring av avgiftsplikt på billetter som gir adgang til å overvære musikk og scenekunst vil gi betydelige forenklinger i forhold til å dokumentere bruken av offentlige kulturhus. Videre vil offentlige kulturhus kunne unngå å bruke betydelige ressurser på å skille mellom kompensert og fradragsført inngående merverdiavgift i kontoen/oppstillingen i regnskapet over den aktuelle kapitalvare (kulturhuset med eventuelle på-/tilbygg)³⁹ slik de må i dag.

4. Avgiftsplikten gjøres betinget av frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret

I bransjen er det ulikt syn på spørsmålet om innføring av avgiftsplikt på billettsalg. Det vises i den forbindelse til forrige høringsrunde hvor bl.a. flere aktører i musikkbransjen, f.eks. konsertscenene Rockefeller Music Hall, Sentrum Scene og John Dee, og Norsk Rockforbund, var i mot Kulturmomsutvalgets forslag om innføring av en breddemodell.⁴⁰ Det ble bl.a. pekt på at merverdiavgift på konsertbilletter ville føre til høyere priser for publikum og lavere besøk.

Det foreslås derfor en ordning med frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret. Dette innebærer at aktører som driver næringsvirksomhet og som overstiger kr 50 000 i omsetning,

³⁶ Skattedirektoratets fellesskriv 24. mai 2013 og 21. mai 2015

³⁷ Kompl. § 16, jf. kompensasjonsforskriften § 6 tredje ledd som viser til de alminnelige reglene om rett og plikt til å justere, herunder dokumentasjon mv. i merverdiavgiftsforskriften (FMVA).

³⁸ FMVA § 9-1-3

³⁹ FMVA § 9-1-2

⁴⁰ St.prp. nr. 1 (2008-2009) side 58

kan søke om frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret. Dersom søker allerede er registrert i Merverdiavgiftsregisteret for f.eks. omsetning av mat og drikke, antas det at ikke er et krav om «nye» kr 50 000 i omsetning av billetter for å kunne søke om frivillig registrering.⁴¹

De som blir frivillig registrert beregner merverdiavgift på billettsalget, og trekker fra inngående merverdiavgift på tilhørende anskaffelser til bruk i den frivillig registrerte virksomheten.⁴²

De aktørene som ikke søker om frivillig registrering, beregner ikke merverdiavgift på billettsalget, og har ikke fradragsrett for inngående merverdiavgift på drift og investeringer knyttet til aktiviteten med å arrangere konserter mv.

Ordningen med merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner foreslås opprettholdt. Denne kompensasjonsordningen er etter vårt syn velfungerende, og vi ønsker at denne skal bestå for aktører som velger å ikke frivillig registrere seg. Frivillige organisasjoner som omfattes av den rammestyrt kompensasjonsordningen⁴³, vil få deler av sine merverdiavgiftskostnader dekket gjennom denne ordningen. Innføring av en ordning med frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret, innebærer at virksomheter som blir frivillig registrert vil få rett til å trekke fra inngående merverdiavgift på anskaffelser til bruk i virksomheten med musikk- og scenekunst mv., og vil dermed unngå merverdiavgiftskostnadene. Disse organisasjonene vil da være avskåret fra å kreve kompensasjon gjennom ordningen med merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner.

5. Programmer, kataloger mv.

Dagens unntak for omsetning av billetter som gir rett til adgang til å overvære musikk- og scenekunst, omfatter også programmer, suvenirer og lignende gjenstander av bagatellmessig verdi som omsettes i forbindelse med slike tjenester.⁴⁴

Det foreslås at omsetningen av programmer, kataloger mv. blir merverdiavgiftspliktig for det tilfelle at arrangøren er frivillig registrert for billettsalget.

6. Lovendring – forholdet til justeringsreglene

Justeringsreglene får anvendelse på kapitalvarer. Med dette menes (1) maskiner, inventar og andre driftsmidler anskaffet de siste 5 år hvor inngående merverdiavgift utgjør minst kr 50 000 (pr. objekt), eller (2) fast eiendom anskaffet de siste ti år hvor inngående merverdiavgift på ny-, på- eller ombygging utgjør minst kr 100 000.⁴⁵

Et avgiftssubjekt som får rett til fradrag for inngående merverdiavgift som følge av lovendring, har ikke rett til å oppjustere inngående merverdiavgift for anskaffelser av kapitalvarer foretatt før lovendringens ikrafttredelse.⁴⁶ Videre fremgår det av kompensasjonsforskriften⁴⁷ at bestemmelsene om overføring av rett og plikt til å justere, herunder dokumentasjon mv., i merverdiavgiftsforskriften gjelder for øvrig så langt de passer.

Ut fra dette antas det at innføring av en frivillig registreringsordning, vil medføre at (1) endring fra ikke-avgiftspliktig bruk til avgiftspliktig bruk, og (2) endring fra ikke-kompensasjonsberettiget bruk til avgiftspliktig bruk, ikke vil gi rett til å foreta oppjustering av inngående merverdiavgift på anskaffelser (kapitalvarer/byggetiltak) foretatt før lovendringen trådte i kraft.

Videre antas det at en endring fra kompensasjonsberettiget bruk (typisk arrangementer som ikke anses som økonomisk aktivitet) til avgiftspliktig bruk gjennom frivillig registrering, vil medføre plikt til å foreta årlig nedjustering av kompensert merverdiavgift, samtidig som det vil

⁴¹ Fellesskriv 15. september 2011, Merverdiavgiftshåndboken 2024 side 116

⁴² Mval. § 8-1

⁴³ Forskrift om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner

⁴⁴ Mval. § 3-7 første ledd tredje punktum

⁴⁵ Mval. § 9-1 annet ledd

⁴⁶ Mval. § 9-2 første ledd annet punktum

⁴⁷ Kompensasjonsforskriften § 6 tredje ledd femte punktum

foreligge rett til korresponderende oppjustering av merverdiavgift på skattemeldingen for merverdiavgift. Det vises i den forbindelse til Skattedirektoratets klageavgjørelse 11. september 2018 hvor det ble lagt til grunn at kommunen hadde kompensasjonsrett for anskaffelser knyttet til publikumsbading fra oppstart av byggeperioden og frem til 1. januar 2008, da konkurransebegrensningsregelen⁴⁸ trådte i kraft. Skattedirektoratet la til grunn at kommunen fra 2008 måtte nedjustere merverdiavgift etter kompensasjonsloven, men at de fra 1. juli 2010 da adgang til badeland ble gjort avgiftspliktig⁴⁹, fikk rett til årlig positiv justering etter merverdiavgiftsloven for kostnader pådratt frem til 31. desember 2007.

For anskaffelse av kapitalvarer som skjer etter innføring av en frivillig registreringsordning, vil det foreligge full fradragsrett forutsatt at den aktuelle kapitalvaren brukes i avgiftspliktig virksomhet, herunder i den frivillig registrerte virksomheten. Justeringsperioden for kapitalvarer som er fast eiendom er ti år etter fullføringen av byggetiltaket.⁵⁰ Dersom den frivillig registrerte arrangøren melder seg ut av ordningen før det er gått 10 år, vil dette medføre tilbakebetalingsplikt for andel fradragsført inngående merverdiavgift i forhold til gjenværende år i 10 års perioden. Utmelding av ordningen etter 5 år, vil derfor medføre plikt til nedjustering (tilbakebetaling) med 5/10 (50 %) av opprinnelig fradragsført inngående merverdiavgift.⁵¹

7 Innføring av merverdiavgift på artisthonorar

7.1 Innføring av avgiftsplikt vil ha begrenset effekt på artister som også er arrangører

Finansdepartementet opprettholdt avgiftsunntaket for musikk- og scenekunst bl.a. med den begrunnelse at forslaget om innføring av avgiftsplikt ville medført at artister som selv står som arrangør av konserter mv. ville blitt fullt ut merverdiavgiftspliktig for billettsalget. Når slike artister – i tillegg til å være egenarrangører – også mottar avgiftsunntatte honorarer fra andre konsertarrangører, vil slike artister få delt virksomhet med forholdsmessig fradragsrett for fellesanskaffelser.⁵² En slik rettstilstand vil kunne gi opphav til uønskede tilpasninger og føre til et komplisert regelverk for artister ved opptreden på festivaler, konserter mv. Det vil også kunne oppstå utfordringer hvor artisten dels betinger seg et fast honorar fra arrangøren, og dels deler på risikoen med arrangør ved at deler av artistens vederlag fastsettes ut fra størrelsen på billettsalget («spille for døren»).

Som påpekt ovenfor (punkt 3.4) må det antas at flere av dagens artister er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, og derfor allerede har utfordringer med delt virksomhet og forholdsmessig fradragsrett for fellesanskaffelser. Uansett så vil en innføring av avgiftsplikt på artisthonoraret sterkt bidra til at utfordringene knyttet til slik delt virksomhet reduseres.

7.2 Ingen ekstra kostnad for frivillig registrert arrangør

Ved innføring av avgiftsplikt på artisthonoraret, vil merverdiavgiften på artisthonoraret ikke bli en kostnad for frivillig registrert arrangør ettersom denne vil ha fradragsrett.

For det tilfelle at en artist skal opptre hos en arrangør som ikke er frivillig registrert, vil imidlertid merverdiavgift på artisthonoraret innebære at det bli dyrere for arrangør å engasjere den aktuelle artisten. Alternativt må artisten gå med på å redusere sitt honorar, slik at totalkostnaden for arrangør blir lik som om artisthonoraret ikke var avgiftspliktig. Dette kan gi opphav til ulike vridningseffekter.

7.3 Arbeidet med å fordele inngående merverdiavgift elimineres eller reduseres

En del artister er allerede registrert i Merverdiavgiftsregisteret som følge av avgiftspliktig salg av effekter («merchandise»), direktesalg av LP'er, CD'er mv. Ved innføring av avgiftsplikt på artisthonoraret vil det i utgangspunktet kunne kreves fullt fradrag for alle anskaffelser, også på

⁴⁸ Kompl. § 4 annet ledd nr. 4

⁴⁹ Mval. § 5-10

⁵⁰ Mval. § 9-4 annet ledd

⁵¹ Mval. § 9-5 annet ledd

⁵² Mval. § 8-2

såkalte «fellesanskaffelser» som regnskap og revisjon mv. Artistene slipper dermed merarbeidet med å fordele inngående merverdiavgift på fellesanskaffelsene.

7.4 Utenlandske artister

En innføring av avgiftsplikt på artisthonoraret vil kunne medføre at utenlandske artister blir avgiftspliktige for sin omsetning av artisthonorar i tilknytning til arrangementer som gjennomføres i Norge. En mulig forenklingssløsning er at merverdiavgiften «prises inn» som et element i dagens artistskatt⁵³ eller gjennom VOES-ordningen.⁵⁴

7.5 Risiko for at artister må forskuttere merverdiavgift ved manglende oppgjør fra arrangør

For artister som har utfordringer med å få betaling for sitt honorar, vil det foreligge en viss likviditetsulempe ettersom artisten først må innberette og innbetale utgående merverdiavgift. Det er først på det senere tidspunkt hvor fordringen er endelig konstatert tapt⁵⁵ – f.eks. ved konkurs hos arrangør – at artisten vil være i posisjon til å «nulle ut» merverdiavgiften ved å tapsføre fordringen. Dette kan til en viss grad avhjelpes ved at artisten oppkrever sitt honorar på forskudd. I praksis er imidlertid dette kun en mulighet som er forbeholdt de mest etablerte artistene.

7.6 Avgiftsplikten gjøres betinget av frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret

Tilsvarende som ved spørsmålet om avgiftsplikt på billettsalg, er det i bransjen ulikt syn på spørsmålet om innføring av avgiftsplikt på artisthonorar. Det foreslås derfor en ordning med frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret. Dette innebærer at artister som driver næringsvirksomhet og som overstiger kr 50 000 i omsetning kan søke om frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret. Vurderingen av om det foreligger næringsvirksomhet i merverdiavgiftslovens forstand, vil stort sett være den samme som foretas i relasjon til skattelovgivningen. Dette innebærer at virksomheten/aktiviteten må være av et visst omfang, være egnet til å gi økonomisk overskudd i overskuelig framtid og drives for eierens egen regning og risiko. Ved overskuddsvurderingen skal det ses hen til de samlede inntekter, både fra driften og tilskudd fra det offentlige.⁵⁶

Skattedirektoratet har lagt til grunn⁵⁷ at dersom en allerede avgiftsregistrert virksomhet starter opp en ny aktivitet som etter sin art er merverdiavgiftspliktig, vil den nye aktiviteten være omfattet av den foreliggende registreringen uten hensyn til beløpsgrensen for registrering i Merverdiavgiftsregisteret – forutsatt at den nye aktiviteten drives i næring. Når det gjelder kravet til næringsvirksomhet, må dette i utgangspunktet vurderes isolert i relasjon til hver enkelt virksomhet – med mindre det foreligger en funksjonell sammenheng mellom de enkelte virksomhetsområdene.⁵⁸ I tråd med dette antar vi at dersom en artist allerede er registrert i Merverdiavgiftsregisteret for omsetning av plater, effekter mv., vil det ikke være et vilkår om at artisten må ha «nye» kr 50 000 i omsetning av artisthonorar for å kunne søke om frivillig registrering. Videre er det etter vårt syn ikke naturlig å foreta en selvstendig vurdering av kravet til næringsvirksomhet for aktivitet med seneopptredener mv. som knytter seg til artisthonoraret – ettersom dette må anses å ha en nær og naturlig sammenheng med virksomheten med platesalg, effektsalg mv.

Artistene som blir frivillig registrert beregner merverdiavgift på artisthonoraret, og trekker fra inngående merverdiavgift på tilhørende anskaffelser som relaterer seg til artisthonoraret.

Det foreslås at avgiftsplikten på artisthonoraret, som gjøres betinget av frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret, innføres med redusert sats 12 %. Det vises i den forbindelse til våre

⁵³ Artistskatteloven 13. desember 1996 nr 87

⁵⁴ Mval. § 14-4

⁵⁵ Mval. § 4-7

⁵⁶ NOU 2008:7 side 132

⁵⁷ Fellesskriv 15. september 2011, Merverdiavgiftshåndboken 2024 side 116

⁵⁸ Merverdiavgiftshåndboken 2024 side 120 med videre henvisninger

kommentarer i punkt 3.9 vedrørende innføring av avgiftsplikt på billettsalg. Samme momenter vil etter vårt syn gjøre seg gjeldende ved spørsmålet om merverdiavgiftssats på artisthonorar.

7.7 Tilknyttede tjenester som lyd og lys mv.

Dagens avgiftsunntak for artisthonorar, omfatter også tjenester som er en integrert og nødvendig del av framføringen.⁵⁹ Dette innebærer blant annet at lyd- og lystjenester, og andre nødvendige og integrerte tjenester som ytes i forbindelse med framføringen av verket skal faktureres uten merverdiavgift. Det vises til gjennomgang ovenfor i punkt 2.2.

Det foreslås at unntaket for integrerte og nødvendige tjenester til framføringen gjøres merverdiavgiftspliktig, selv om tjenestene ytes til en artist som har valgt å ikke la seg frivillig registrere. Dette vil f.eks. gjøre det enklere for leverandører innen lyd- og lys som etter dagens regler må skille mellom avgiftsunntatte lyd- og lystjenester, og avgiftspliktige utleie av utstyr mv. Utfordringen med å fordele inngående merverdiavgift på fellesanskaffelser vil også bli redusert eller eliminert. Ulempen vil være at artister som har valgt å ikke la seg frivillig registrere vil måtte betale merverdiavgift på lyd- og lystjenester, og andre integrerte tjenester, uten at det er mulig å fradragsføre merverdiavgiften. Det må imidlertid antas at denne ulempen er begrenset ettersom leverandører innen integrerte tjenester vil kunne fradragsføre inngående merverdiavgift og dermed redusere sin kostnadsbase som igjen vil kunne påvirke prisingen på tjenestene.

7.8 Opphaverens omsetning av opphavsrett til egne kunstneriske verk

Bestemmelsen i mval. § 3-7 fjerde ledd har følgende ordlyd:

«Opphaverens omsetning av egne kunstverk og opphavsrett til egne litterære og kunstneriske verk er unntatt fra loven. Det samme gjelder slik omsetning ved mellommann i opphaverens navn.»

Unntaket omfatter omsetning av eksempelvis sceneverk og musikkverk samt bearbeidelse av slike verk. Videre omfatter unntaket omsetning fra oversettere, scenografer, koreografer mv. som har medopphavsrett. Unntaket må ses i sammenheng med åndsverksloven og oppfylle kravet til verkshøyde.

Omsetning fra andre enn den som har skapt verket faller utenfor unntaket, og er derfor i utgangspunktet avgiftspliktig. En juridisk person (f.eks. et aksjeselskap) som erverver retten til et verk, er derfor avgiftspliktig ved sin videreomsetning.

Vi foreslår at dagens unntak i mval. § 3-7 fjerde ledd endres til å gjelde kun for artister som velger å ikke la seg frivillig registrere.

8 Forslag til endringer i merverdiavgiftsloven og i Stortingets vedtak om merverdiavgift

8.1 Forslag til endringer i lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven)

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) gjøres følgende endringer

I

§ 2-3 nytt syvende ledd skal lyde:

Næringsdrivende og offentlig virksomhet som har omsetning og formidling av tjenester i form av adgang til teater-, opera- og ballettsforestillinger, konserter, dansetilstelninger med levende musikk, kan frivillig registreres.

⁵⁹ Mval. § 3-7 annet ledd annet punktum

§ 2-3 nytt åttende ledd skal lyde:

Næringsdrivende og offentlig virksomhet som har omsetning som nevnt i § 3-7 annet ledd første punktum, kan frivillig registreres.

Nåværende syvende ledd blir nytt niende ledd.

§ 3-7 første ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Unntaket i første og tredje punktum gjelder likevel ikke for virksomhet som er frivillig registrert etter § 2-3 syvende ledd.

§ 3-7 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:

Unntaket i første punktum gjelder likevel ikke for virksomhet som er frivillig registrert etter § 2-3 åttende ledd.

Gjeldende bestemmelse i § 3-7 annet ledd annet punktum faller bort.

§ 3-7 fjerde ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Unntaket etter dette ledd gjelder ikke for virksomhet som er frivillig registrert etter mval. § 2-3 åttende ledd.

Ny mval. § 5-12 med følgende ordlyd:

Det skal beregnes merverdiavgift med redusert sats ved omsetning fra frivillig registrerte virksomheter etter § 2-3 syvende og åttende ledd.

II

I forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner gjøres følgende endring:

§ 6 første ledd ny bokstav f

Kostnader og investeringer til virksomhet som er frivillig registrert merverdiavgiftsloven § 2-3 syvende eller åttende ledd.

8.2 Forslag til endringer i Stortingets vedtak om merverdiavgift for budsjetterminen xxxx

Fra ddmåå gjøres følgende endringer i Stortingets vedtak om merverdiavgift for budsjetterminen xxxx

§ 4 nye bokstaver i og j skal lyde

i) adgang til musikk- og scenekunst som nevnt i merverdiavgiftsloven § 3-7 første ledd første punktum, forutsatt at avgiftssubjektet er frivillig registrert etter merverdiavgiftsloven § 2-3 syvende ledd

j) kunstnerisk framføring av åndsverk som nevnt i merverdiavgiftsloven § 3-7 annet ledd første punktum, forutsatt at avgiftssubjektet er frivillig registrert etter merverdiavgiftsloven § 2-3 åttende ledd.

Saksframlegg

Dato: 16.08.2024
Saksnummer: 24/49904-1

Planlagt behandling i følgende utvalg:	Sak nr.:	Møtedato:	Votering:
Utvalg for kultur, idrett og samfunnsdialog (2023-2027)		04.09.2024	

Endring av kriterier for tildeling av kompensasjon ved arrangementer i Stavanger konserthus

Forslag til vedtak:

De gjeldende kriteriene for kompensasjonsordningen for frivillige, amatørers og Stavanger kulturskoles bruk av Stavanger konserthus justeres ved at kompensasjonsnivå reduseres fra 40% til 30%.

Sammendrag

Stavanger kommune gir årlig tilskudd til Stavanger konserthus for at de skal kunne innvilge rabatt på leie, personale og utstyr for frivillige, amatørers og kulturskolens bruk av huset. For 2024 er det satt av kr 1,1 mill i HØP 2024-2027, og tilført ekstra kr 0,2 mill ifm. behandlingen av første tertial 2024.

Det har de siste år blitt innvilget 40 % i kompensasjon. Total omsøkt kompensasjon er nå betydelig over det som er ramme for ordningen. Dagens førstemann-til-mølla prinsipp i tildelingene oppfattes uforutsigbar og urettferdig.

Det foreslås i saken å redusere kompensasjonsnivået fra 40% til 30%. Forslaget har vært sendt ut til berørte søker og deres interessereorganisasjoner. Det er skuffelse over forslaget, men samtidig deler de ønsket om behov for økt forutsigbarhet i ordningen.

Flere sentrale musikkorganisasjoner har spilt inn en annen modell for reduksjon av omsøkt kompensasjon. De ønsker heller å redusere antall arrangementer som kan kompenseres pr. arrangør. Denne modellen er undersøkt, men blir ikke foreslått prioritert.

Tilbakemeldingene på ordningen er gode, både med hensyn til resten av kriteriesettet, forvaltningen av ordningen og med hensyn til effekt. Mange større arrangementer ville ikke funnet sted uten ordningen.

Redusert kompensasjonsnivå vil øke risiko for arrangørene, og det forventes at noen arrangører ikke lengre vil velge å gjennomføre arrangementet sitt.

Endring av kriterier for tildeling av kompensasjon ved arrangementer i Stavanger konserthus

Bakgrunn:

Ordningen ble etablert da det nye konserthuset åpnet i 2012. Den ble sist evaluert i 2020 (UKIS sak 42/2020). [elInnsyn - Evaluering av kompensasjonsordningen i Stavanger konserthus – Utvalg for kultur, idrett og samfunnsdialog \(10.06.2020\) – Politisk sak](#)

Info om kompensasjonsordningen finnes på <https://www.stavanger-konserthus.no/for-arrangorer/kommunal-husleiekompensasjon/>.

Det har blitt meldt en gryende frustrasjon både fra søkere, interesseorganisasjoner og fra Stavanger konserthus om at det bør tas grep om ordningen nå, for å øke forutsigbarhet og rettferdighet som følge av begrensede rammer for ordningen.

Intensjon med ordning

Stavanger kommune ønsker å legge til rette for at det frivillige amatørkulturlivet i Stavanger skal bli aktive brukere av Stavanger konserthus. En har derfor etablert en kompensasjonsordning til dekning av deler av husleien. Ordningen er åpen for aktører som oppfyller kriteriene knyttet til frivillighet, innhold og geografisk tilhørighet i Stavanger kommune. Arrangementene er ofte av regional og nasjonal interesse.

Rammer og forvaltning

For 2024 er det satt av kr 1,1 mill i HØP 2024-2027, og tilført ekstra kr 0,2 mill ifm. behandlingen av første tertial 2024. Rammen for 2025 vedtas i HØP 2025-2028. Det er lite som tyder på at muligheten for ekstra midler fra tertial i 2025 vil være til stede.

For å forenkle brukernes søknadsprosess forvaltes ordningen Stavanger konserthus på vegne av kommunedirektøren. Midlene overføres til Stavanger konserthus årlig etter rapport. Sats og kriterier fastsettes av Stavanger kommune. Det har inntil nå blitt ytt inntil 40 % kompensasjon på grunnleie, teknikk og personell.

Kriterier

Følgende kriterier må være oppfylt for at kompensasjon skal kunne innvilges:

Frivillighet

Det kan ytes kompensasjon til frivillige lag og organisasjoner som fyller kravene for registrering i frivillighetsregisteret. Ordningen omfatter ikke organisasjoner eller arrangører som har økonomisk formål.

Innhold

Det kan ytes kompensasjon til åpne kulturarrangementer som har presentasjon av musikk, scenekunst eller andre kunstneriske uttrykk som hovedformål. Det ytes ikke kompensasjon til arrangementer som er lukket eller hvor kunstneriske innslag er underordnet et annet hovedformål. Eksempler på arrangementer det ikke ytes kompensasjon til kan være religiøse møter, politiske mønstringer, rent sosiale tilstillinger, pengeinnsamlinger og

lignende. Kompensasjonsordningen skal nå flest mulig arrangører, og det vil bli satt et tak på 4 kompenserte arrangementer i året pr. arrangør.

Geografisk tilhørighet

Ordningen er åpen for arrangører som har adresse i og driver sin hovedvirksomhet i Stavanger kommune.

Stavanger kulturskole

Det er vedtatt at Stavanger kulturskole skal kunne søke og benytte seg av ordningen.

Evalueringen i 2020

Det er altså ikke åpnet opp for en full ny valuering av ordningen, da evalueringen i 2020 var klart positiv, og det er ikke kommet noen signaler på at dette bildet har endret seg.

Evalueringen sa bl.a.:

- Brukerne opplever at det er god informasjon om ordningen
- Brukerne opplever at Stavanger konserthus forvalter ordningen på en svært god måte
- Brukerne mener at ordningen har relevante kriterier
- Brukerne verdsetter de unike arenaene i Stavanger konserthus

Også i 2020 var rammen for ordningen under press. Det ble gitt flere alternativer på modeller for innstramming:

- a) Ta ned kompensasjonsprosenten fra gjeldende 40%
- b) Sette en maksimal kompensasjonssats pr. arrangement
- c) Ytterlig begrense antall arrangementer pr. aktør pr. semester
- d) Differensiere priser mellom salene
- e) Prioritere arrangementer med lokalt scenisk program
- f) Prioritere arrangementer som ellers ikke har kommunal støtte
- g) Endre grunnlag for beregning (grunnleie + teknikk + personell)
- h) Prioritere arrangementer som ikke går med overskudd

Det ble ikke konkludert på noen innstrammingsmodell da, og når koronaen kom i 2020 og 2021 var det ikke behov for kutt i rammene da mange arrangementer ble avlyst.

Tilsagn og søkere

For 2023 og 2024 har det vært hhv. 35 og 25 søknader. Alle innvilgede søknader har fått 40% kompensasjon.

9 av søknadene i 2023 og foreløpig 4 av søknadene i 2024 har blitt gitt avslag som følge av at rammen har vært disponert. For 2023 var søknadsbeløpet kr 1,71 mill, mens rammen var kr 1,3 mill.

Mest kompensasjon har blitt gitt til årlige arrangementer som Maijazz, Siddis Brass Rogalandsmesterskapet for skolekorps og Kulturskolens dansefest. Det har også blitt tildelt kompensasjon til enkelte kor, korps og organisasjoner; da gjerne i forbindelse med større prosjekter eller markeringer.

Medvirkningsprosess

Det ble innledningsvis avholdt et kartleggingsmøte med Stavanger konserthus, for å sondere behov og modell for eventuelle justeringer.

Det var der enighet om at det enkleste grepet er å redusere kompensasjonsnivået til 30%. Da vil de viktige positive dimensjonene oppnås; at det er en svært enkel ordning å forvalte, og at den igjen ville kunne bli forutsigbar og rettferdig.

Dette ble så sendt til relevante søkere og deres interesseorganisasjoner, med innspillfrist 18.8.24. De ble bedt om å kommentere på det konkrete reduksjonsforslaget, og å redegjøre for eventuelle konsekvenser.

Mottatte innspill

Kommunen mottok seks svar fra Insimul, Song- og Spelkorlaget av 8. mars & søn, Stavanger musikkorps av 1919, Stavanger Gospel Company, Folken, samt et felles innspill fra: Rogaland musikkråd, Stavanger musikkråd, NMF Rogaland, De Unges Orkesterforbund Rogaland, Stavanger Jazzforum og Maijazz. Tilbakemeldingene er oppsummert her (kun fellesinnspillet følger som vedlegg):

Avsender	Innspill	Kommentar
Ensemblet Insimul	Rammen burde i minste fall indeksreguleres.	
Song og Spelkorlaget av 8. Mars & Søn	Skuffet over reduksjon. Risiko for tap ved arrangement øker. Ønsker rettferdig ordning.	
Stavanger Musikkorps av 1919	Har stor økonomisk risiko ved arrangement, økt press for å fylle salen. Reduksjon vil kunne gjøre konserthuset mindre relevant som arena.	
Folken	Reduksjon til 30% er ok for dem. Godt samarbeid til nå.	
Stavanger Gospel Company	Forståelse for endringsforslag. Heller 30% enn helt bortfall for noen (ikke «førstemann til mølla»).	Også uttrykt bekymring for tildelinger på 40% for 2025 som allerede er gjort. Konserthuset har meddelt at de vil dekke dette overskytende, og bekymring er ivaretatt.
Felles innspill fra: Rogaland musikkråd, Stavanger musikkråd, NMF Rogaland, De Unges Orkesterforbund Rogaland, Stavanger Jazzforum og Maijazz.	Understreker viktighet av ordningen, som muliggjør mange konserter. De ønsker å beholde kompensasjonsnivået på 40%, ellers risikeres flytting av arrangement. Forutsigbarhet er essensielt, og anbefaler å gå vekk fra situasjon der potten går tom.	Deres alternative modell blir undersøkt i saken.

	<p>Hvis behov for kutt: foreslår alternativ modell der aktører kun kan gis tilskudd til ett bestemt antall arrangementer årlig. Ordningen gir store gevinster for kommunen, og bidrar til et levende kulturliv. (Hele innspillet deres følger som vedlegg til saken)</p>	
--	--	--

Betydning av ordningen for Stavanger konserthus

Disse arrangementer tilfører nytt og bredt publikum til huset. Ordningen gir tilgang til konserthuset for en utvidet del av kulturlivet, og gjør at frivillig- og amatørkulturlivet tar eierskap i huset.

Ordningen, og de drøyt 20 årlige større arrangementene som den muliggjør, utgjør en ikke-ubetydelig del av Stavanger konserthus sitt publikum.

Vurdering:

Kommunedirektøren deler brukernes oppfatning av at ordningen er viktig og velfungerende.

Det er funnet et passende nivå for deltakelse fra frivillig/amatørfeltet i konserthuset, der salene er tilgjengelige hvis man vil gjøre noe ekstraordinært.

Dessverre er det ikke økonomiske rammer til å beholde forutsigbarheten i ordningen. Alle impliserte parter synes å forstå det, og ønsker å komme bort fra dagens «førstemann til mølla»-situasjon.

Det foreligger to modeller som forslag til justering av ordningen:

Modell 1: Reduksjon av kompensasjonsnivå fra 40% til 30%

Modell 2: Begrensing av hvor mange arrangement hver arrangør kan få kompensert årlig

Vurdering av modell 1:

Forvaltningen av ordningen forblir enkel, den blir forutsigbar og vil gjelde for alle.

Kommunedirektøren og Stavanger konserthus legger til grunn at søknadsmassen med redusert kompensasjonsnivå til 30% vil kunne holde seg innenfor forventet tilsagnsramme fra HØP 2025 -2028 på kr 1,1 mill.

Reduksjonen av utbetalingene vil komme fram på to måter; både via 25% reduksjon i kompensasjonen (fra 40 til 30%), samt at noen arrangører vil flytte arrangement fra Stavanger konserthus eller ikke lenger vil velge å gjennomføre arrangement pga. økt behov for egeninntjening.

Denne modellen anbefales av kommunedirektøren og Stavanger konserthus.

Vurdering av modell 2:

Forvaltningen av ordningen forblir enkel. Modellen gir imidlertid betydelig utslag på kompensasjon for arrangører med flere arrangementer. Vi forutsetter her at forslaget blir at det kun kompenseres for ett arrangement årlig pr. arrangør, og ikke som nå inntil fire.

Både kommunedirektøren og Stavanger konserthus vurderer at det vil kunne bli et finansieringsgap med denne modellen, og at forutsigbarhet for alle dermed ikke oppnås.

Modellen ville med 2023 som eksempel ha medført litt over kr 400 000 i reduksjon på omsøkt volum, til omtrent kr 1,3 mill. Rammen for 2025 forventes å bli kr 1,1 mill.

Denne modellen vil også kreve en mer presis definering av arrangør, for å sikre effekt. Det må bl.a. unngås at søknader kommer fra medarrangører, eller at arrangementer f.eks. fordeles på lokalt, regionalt eller nasjonalt organisasjonsledd.

Sett opp mot modell 1 så anbefaler ikke kommunedirektøren modell 2.

Eventuelt tilleggskriterium:

Det har blitt vurdert å sett et øvre tak på enkelttilsagn av kompensasjon. Med dette vil finansieringsgapet kunne lukkes, men det vil gå på bekostning av de største arrangementene. Med en makstildeling på f.eks. kr 100 000 så er det all grunn til å anta at de største arrangementene vil få store finansielle problemer.

Behov for årlig indeksregulering?

Ordningen skal hjelpe arrangørene med å gi dem billigere tilgang til Stavanger konserthus. Prisstigning preger også dette feltet. For å unngå en reell svekkelse av rammen til ordningen vil kommunedirektøren vurdere årlig indeksregulering fra og med HØP 2026 – 2029.

Andre finansieringskilder?

Over tid kan det være mulig å finne eksterne midler til å bidra til å finansiere ordningen. Stavanger kommune har lagt inn følgende innspill i kommunens høringsuttalelse til arbeidet med den regionale kulturplanen:

Vi vil også oppfordre Rogaland fylkeskommune til å bidra inn i kompensasjonsordningen for det frivillige amatørkulturlivets bruk av Stavanger konserthus. På den måten kan fylket støtte opp om arrangement med regionalt og nasjonalt nedslagsfelt, for eksempel Rogalandsmesterskapet for skolekorps og Siddis Brass. Korpskonkurransene samler skole- og voksenkorps og er en arena for talent- og kompetanseutvikling.

Konsekvenser for klima og ytre miljø

Klima og ytre miljø vurderes ikke som relevant i denne saken.

Økonomiske konsekvenser

Saken medfører ingen nye økonomiske forpliktelser for kommunen. Vurderinger av nivå på kompensasjonsordningen blir presentert i kommunedirektørens forslag til Handlings- og økonomiplan 2025-2028.

Konklusjon:

Kommunedirektøren anbefaler at nivå på kompensasjon for frivillige, amatører og Stavanger kulturskole i Stavanger konserthus reduseres fra 40 til 30%.

Herbjørn Tjeltveit
direktør

Anne Torill Stensberg
kst. kultursjef

Stein Andreassen
saksbehandler

Vedlegg:

Husleiekompensasjon Stavanger konserthus 2023

Husleiekompensasjon Stavanger konserthus 2024 pr 230824

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Stavanger kommune
v/ Bjørn Morten Hermansen
fagsjef eierskapsforvaltning
økonomi og eierskap

Stavanger, 09.09.2024

Vedr. forvaltningsplan for Kuppelhallen

Det vises til tidligere samtaler og møter, senest 28.06.2024, og oversendelse av tilstandsanalyse fra Multiconsult pr. 1. oktober 2018.

Styret i Stavanger konserthus IKS fattet 26.09.2018 (sak 15/18) følgende vedtak:

- 1. Styret i Stavanger konserthus IKS ber om at tilstandsanalyse av 22.august 2018 oversendes Stavanger kommune som eier av Kuppelhallen.*
- 2. Administrasjonen bes om å gå i dialog med rådmannen med sikte på å utarbeidelse av en felles forvaltningsplan for Kuppelhallen.*

Selv om det er svært god dialog mellom Stavanger kommune og konserthuset, har en fortsatt ikke etablert en felles forvaltningsplan for Kuppelhallen, ref. vedtakspunkt nr. 2. Det haster nå med å få på plass en forvaltningsplan, som sikrer planmessig vedlikehold og klar ansvarsdeling mellom konserthuset som bruker og Stavanger kommune som huseier.

Stavanger kommune gjennomførte i 2013 betydelige rehabiliteringsarbeider i Kuppelhallen. Av budsjettmessige grunner ble disse redusert i omfang, noe som bl.a. førte til at planlagt fornyelse av el- og VVS-anlegg ble utsatt. Dette er deler av bygningens grunnleggende infrastruktur som faller inn under huseiers ansvar. Anlegget har godkjenning etter både el- og branntilsyn og er p.t. fullt operativ. Kritiske deler av infrastrukturen er imidlertid fra 1982 og har overskredet sin ordinære levetid. Dette innebærer at det ikke lenger finnes reservedeler til kritiske komponenter og at risikoen for langvarige driftsavbrudd er økende.

Ved et langvarig driftsavbrudd kan Stavanger konserthus komme i et betydelig erstatningsansvar overfor eksterne arrangører. Vi oppfatter at denne risikoen nå er høyere enn den bør være. Vi ber derfor om at Stavanger kommune som huseier tar initiativ til at det så snart som mulig utarbeides en felles forvaltningsplan for Kuppelhallen.

Vennlig hilsen

Per-Harald Nilsson
adm. direktør

Kopi: Kjartan Møller, direktør for økonomi og organisasjon